

YÖRÜK FESTİVALİ VE YÖRÜK GÖÇÜ ÖNERİ RAPORU

TARİH: 07.08. 2018

Kentin değişik ilçelerinde düzenlenen yörük festivallerinin gerçekçi biçimde ilgi çeken bir disiplin içinde değerlendirilmesini önerilmektedir.

Toplumun temel taşı olan yörükleri ve göçebe kültürlerini hakkıyla tanıtmak, bir yörük köyü oluşturarak, belli aralıklarla onlara sembolik anlamda kısa süren ve tekrarlayan göçler gerçekleştirmek, ritüellerini aslına uygun yapmak, yapay unsurlardan kaçınmak, kültürü tanıtan obaya, oba insanlarına yaptıkları hizmet karşılığında iş olanağı ve rahatlık sağlamak, kültürümüzü doğru tanıtmak olacaktır. Bu arada halıcılık gibi, kilim dokumacılığı gibi, kök boya gibi giderek kaybolan değerlerimizi geri kazanmak ve belegelemek için de olanaklar araştırılacaktır.

İnsanların yeni bir deneyim olarak yörük kültürü ile tanışmalarını sağlama maksatlı çalışmalar yapılacaktır. Kese yoğurdu, kaymak, yayık ayranı, halı-kilim dokuma, düğün-nişan etkinlikleri, yayla-sahil arasında göç, çadır yaşamı, oyunlar, halk oyunları, gelenekler ve görenekler aslına uygun canlandırılacaktır.

Kentin tanıtımı, etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve alternatifler yaratılması için bir yörük obası yaratılacaktır. Tıpkı bir kızılderi köyü gibi. Bir aborijin köyü gibi. Kullanılan eşyalar toplanıp orada sergilenecek ve işlevsel kılınacaktır.

Belediye desteği, halk desteği, araç-gereç ve eski malzeme temini, et ve süt ürünleri ile ekonomiye katkı, kültür ve sanatı yeniden geleneksel biçimde düzenleme, boyutlandırmaya ağırlık verilecektir.

Belediye yer ayarlamada, alt yapı hazırlamada önyak olacaktır. Üretime ağırlık verilecektir. Kaliteli ve işlevsel üretim yapılacaktır. Her alanda kentin tanıtımına ağırlık verilecektir. Kent için bir başka marka değerine ağırlık kazandırılacaktır.

YÖRÜK KÜLTÜRÜ VE KORUNMASINA YÖNELİK ÖNERİLER

07 Haziran tarihli 19. toplantıda Türkmen Yörükleri ve Yörük kültürü üzerinde durulmuş, konu Yörük Türkmen beyi Abdullah Duman'ın da katılımı ile ele alınıp enine boyuna değerlendirilmiştir.

Yörük köyünde yaşam, Yörük örf, adet ve gelenekleri üzerinde görüşme açılmış, geleneğin aslına uygun biçimde devamı ve korunması için önlemler üzerinde durulmuştur.

Yörükler, Yörük kültürü ve Kent Müzesinde yeterince değerlendirilmesi konusu üzerinde durulmuş, Yörük beyi ve Yörüklerin konuya nasıl baktıkları öğrenilmiştir.

Yörük kültürünün aslına uygun biçimde korunması için aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Toplumun özünü, çekirdeğini oluşturan Yörüklerin gereği gibi incelenmesi, doğru tespitlerde bulunulması ve topluma ve dünyaya doğru yansıtılması önemlidir.

Yörük yaşamı ve kültürü, yapay ortamlarda değil, doğal ortamlarda tanıtılmalı ve yansıtılmalıdır.

Yörük kültürü ve gelenekleri sürdürülecekse, aslına uygun olması sağlanmalıdır. Yörüklerde fes yoktur, "Mehter Marşı" ve mehteran yoktur. Anma ve kutlamalar yapılacaksa, gelenek sürdürülecekse, uygun adres, Antalya Kent Meydanı ya da Cumhuriyet alanı değildir. Yörüklerin yaşam alanlarının, sahil ve yayla kesimleri olduğu unutulmamalıdır. Cumhuriyet alanında pehlivan güreşleri ya da deve güreşleri yapılamayacağı gibi Yörük göçü de düzenlenemez. Gerçek yeri neresi ise orada düzenlenme yoluna gidilmelidir.

Yörük Kültürüne, tamamen ortadan kalkmadan, göçerlik bitmeden sahip çıkılmalıdır.

Yörük kültürü, tez elden korunması gereken dünya mirası listesine alınmalı, geleneksel özellikleri ile insan kaynağı olarak değerlendirilmelidir.

Konargöçer yörük topluluklarının eğitim çağındaki çocukları için gezici öğretmenler verilmesi düşünülmelidir.

Geleneğin sürdürülmesi sırasında yazlak ve kışlak otlakiye parası konusunda devletin obalara destek çıkması sağlanmalıdır. Bu ülke çapında hayvancılığın korunması ve devamı açısından da önemlidir. Yörük kültürünün doğru biçimde araştırılması, korunması ve geleceğe doğru aktarılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Yörüklerin yaşadığı bölgelerde konuşlanan üniversiteler, birer yörük araştırma enstitüsü kurmalı, konuyu enine boyuna incelemeli ve geleneğin aslına uygun devamı için çalışmalar yapmalı, yönlendirmeler yapmalı, ortak çalıştaylara imza atmalıdırlar.

Toroslarda yaşayan kadınlara ve genç kızlara istihdam sağlamak üzere devlet ya da sivil toplum kurumları tarafından desteklenen kilim ya da halı dokuma tezgahları kurulmalı, atölyeler oluşturularak, kooperatifleşme yoluna gidilerek, emeğin ucuza gitmesi önlenmeli, ülke ve kültür adına bir ekonomik değer yaratılmalıdır.

Uygun alanlara yörük obaları kurulmalı, göstermelik değil, gerçek yörük yaşamı ve kısa süreli yörük göçü canlandırılmalı, konukların da belli bir ücret karşılığında bu göçlere katılımı sağlanmalı, kazanç kültürünün sürdürülmesi için yatırıma ve istihdama dönüştürülmelidir.

Yörük kültürünün tanıtımında, gösteriştense çok, nitelikli üretime önem verilmelidir.

Belirli aralıklarla yurdun değişik yerlerinde yörük çalıştayları düzenlenmeli, konu orada ayrıntılı irdelenmelidir. Her kafadan bir ses çıkması yerine, ortak değer yargılarına ulaşılmalıdır.

Yörük şölenlerinde “kaval, saz, sipsi ,cura, divan sazı ve tef” gibi geleneksel çalgılara ve halk oyunlarına yer verilmeli ve geliştirilmelidir.

Göç canlandırılırken, mutlaka otacı, doktor, hemşire gibi destek hizmetlerden yararlanılmalıdır.

Yörüklerin tedavide kullandıkları ot ve bitkilerin de incelenmesi ve hangisinin neye iyi geldiği araştırılmalıdır.

Otellerde düzenlenen ve gerçekte yakın uzak ilintisi bulunmayan Türk gecelerinin, Yörük gecelerinin, dansöz gösterilerinin gelenekseli yansıtmak biçimde ve aslına uygun yapılmasının kesinlikle denetlenmesi gerekir.

Yörük kültürünü önce yörüklerin özümseyip, bilinçle korumaları konusunda titiz davranmaları ve eğitilmeleri gereklidir.

Ulaşılabilir bir bölgede bir ya da birden fazla Yörük obası acilen oluşturulmalı, gelenekler orada birebir yaşatılmalıdır.

Kök boyası (doğal boya, bitki boyası) araştırılmalı, kimyasal boyalar yerine daha dayanıklı kök boya kullanılmalıdır.

Katkısız süt ürünleri, yağ, peynir, yoğurt, ayran gibi ürünler üretilmeli, satışı sağlanmalıdır. Kazanç, geleneğin sürdürülmesinde değerlendirilmelidir.

Kırkım sonrası elde edilen yünler değerlendirilme yoluna gidilmelidir.

Yörük kültürü, siyaset üstü bir kurum olarak değerlendirilmelidir.

Yörük Kültürüne dönük kaynaklar, ne yazık ki, yeterli değildir, artırılması ve gerçekçi ve nesnel olması sağlanmalıdır. Belgelemeye önem verilmelidir.

Kültürün devamı için kontrollü konargöçer yaşama izin verilmelidir.

Göç ve Yörük yaşamı, belirli kurallara bağlanmalıdır. Göçerler, yerleşik düzene geçmeye zorlanmamalıdır. Böyle bir zorlama onların tümüyle ortadan kalkması anlamına gelir. O zaman da kültür yok olur.

Göç yolları, yaylaklara kışlaklara ulaşım kolaylaştırılmalı ve teşvik edilmelidir.

Yörük kültürünü korumaya yönelik kurulan dernekler, desteklenmeli, kamu yararına dernek statüsüne kavuşturulmalıdırlar.

Atçılık, okçuluk, polo gibi ilintili etkinlikler yaygınlaştırılmalıdır. Geleneksel Yörük oyunları kayıt altına alınarak arşivlenmelidir.

Türk dili, Türkmen destanları ulusumuzun vazgeçilmez destanlarıdır. Derlemeler yapılarak, deyişleri, atasözleri, manileri vb. toplanmalıdır.

Yörük şenlikleri, grup kimliği ve aidiyet duygusunun gelişmesi açısından bir gereksinimdir. Mutlaka uygulanmalıdır.

Uygun alanlarda geleneksel biçimde halı tarlaları oluşturulmalıdır. Satış yapılmalıdır.

Yaşayan insanlar arasından hak edenler dokuma ustası, kök boya ustası gibi “yaşayan insan hazinesi” olarak tespit edilmeli, mesleklerini icra etmelerine yardımcı olunmalıdır.

Doğanın korunmasına azami özen gösterilmelidir.

Yörük, kilim, çul, giysi ve aksesuarları, dokuma aletleri ve modelleri maddi kültür unsurları olarak toplanıp uygun mekanlarda sergilenmelidir.

Kurulacak Yörük obası canlı ya da cansız mankenlerle oluşturulmalıdır. Çadırlarda yaşamı kolaylaştırmak adına kullanılan alet-edevat, kap-kacak, dokuma aletleri, tezgahlar, yayıklar, geleneksel giysiler sergilenmelidir.

Obalar arasında oba kurma, oba düzenleme, yoğurt yapma, hayvan yetiştirme ve benzeri konularda yarışmalar düzenlenerek, teşvik edilmelidir.

Kısacası Yörük kültürü bir bütün olarak ele alınıp korunmalıdır.

Kültür korunurken, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği yapılmalıdır.

ANTALYA KENT KONSEYİ
KÜLTÜR VE SANAT ÇALIŞMA GRUBU